

Virkning på råderummet og de offentlige finanser af øget offentligt underskud

Da regeringen og V, SF, RV og K i februar aftalte at løfte forsvarsbudgettet til 2 pct. af BNP i 2033, aftalte partierne samtidig at sigte på et offentligt underskud på 0,5 pct. af BNP i 2030. Økonomer har længe været enige om, at det ville være fornuftigt at køre med underskud i "hængekøjeårene" (ca. 2030-2060) for at finansiere den midlertidige stigning i ældre- og børneudgifter i de år.¹ Med forsvarsforliget blev der sigtet på et underskud, men samtidig blev gevinsten afsat til at finansiere forsvarsløftet.

Dette notat opridser effekten på det finanspolitiske råderum og de offentlige kasser af at forøge underskuddet i 2030 til 1 pct. af BNP.

Virkning på råderummet

En forøgelse af underskuddet til 1 pct. forøger råderummet med 13¼ mia. kr., når man opgør råderummet i 2030 i forhold til udgiftsniveauet i 2023. Det fremgår af Tabel 1.

Som udgangspunkt udgør råderummet frem mod 2030 45¾ mia. kr. ved et underskud på 0,5 pct. af BNP i 2030. Heraf koster det demografiske træk 23½ mia. kr.

Den konkrete indfasning og finansiering af forsvarsløftet er endnu ikke aftalt, så her må vi gøre nogle antagelser. Hvis vi antager, at forsvarsløftet indfases lineært (i pct. af BNP) i 2024-2033, og at hele løftet finansieres af råderummet, så koster forsvarsløftet 13¼ mia. kr. af råderummet frem mod 2030. Hvis vi derimod antager, at en del af det nye forsvarsløft finansieres over den offentlige investeringsramme (svarende til investeringernes andel af løftet i forsvarsaftalen fra 2018), så koster forsvarsløftet 9¼ mia. kr. af råderummet.

En lempelse af saldomålsætningen for 2030 efterlader dermed et frit råderum på 22½-26½ mia. kr.

TABEL 1

Råderum ved lempelse af saldomålsætning til 1 procent af BNP

Tabellen opgør det finanspolitiske råderum i 2030 målt i forhold til udgiftsniveauet i 2023.

Mia. kr. (2023-priser og -velstandsniveau)	Finansiering af forsvarsløft	
	Kun råderum	Delvis inv.ramme
Råderum 2023-2030 ved underskud på ½ pct. i 2030 ¹	45¾	45¾
Lempelse af balancemålsætning til 1 pct.	13¼	13¼
Demografisk træk 2023-2030	-23½	-23½
Forsvarsudgifter på 1,8 pct. i 2030 ²	-13¼	-9¼
Frit råderum 2023-2030	22½	26½

Anm.: (1) Engangsudgifter i 2023, som frigøres inden 2025, er indregnet (5½ mia. kr. til ukrainske flygtninge og ekstraordinært forsvarsløft). Allerede disponerede midler til Nordsøaftale 2017, Forsvarsaftale 2018, Kontanthjælpsaftale 2022 og Ny Grøn Fond 2022 er fratrukket. (2) Forsvarsløft på 2 pct. af BNP i 2033 er antaget lineært indfaset i 2024-2033 oven på udgiftsprofilen fra før forsvarsforliget.

Tablet: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet, Forsvarsministeriet og Folketinget.

<https://datawrapper.dwcdn.net/8h8BD/3/>

¹ Det har bl.a. vismændene, fagbevægelsen, DI, Cepos og Danske Banks økonomer talt for, jf. <https://www.ae.dk/debatindlaeg/2021-09-underskud-i-2030-er-ansvarlig-og-ordentlig-oekonomisk-politik>

Virkning på saldoen, gælden og holdbarheden

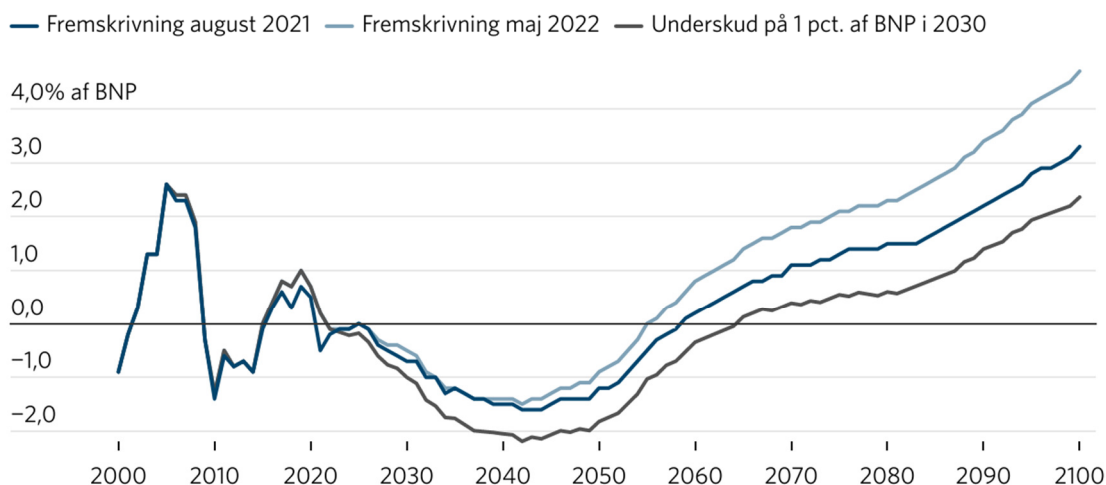
En permanent forringelse af den offentlige saldo med 0,5 pct. af BNP vil forværre det såkaldte "hængekøje-problem", hvor store ældreårge og små erhvervsaktive årge giver et midlertidigt pres på de offentlige finanser og underskud på den offentlige saldo i en 30-40-årig periode i midten af århundredet. I forbindelse med Konvergensprogram 2022 opjusterede Finansministeriet deres skøn for den offentlige saldo, så vi kommer ud af "hængekøjen" i 2055 frem for 2059. Det fremgår af Figur 1. Hvis vi permanent forværre den offentlige saldo med 0,5 pct. af BNP, vil vi i de værste hængekøjeår få underskud på den strukturelle offentlige saldo på over 2 pct. af BNP og først få overskud fra 2065.

I beregningerne er ikke medtaget virkningen af den politiske aftale om at forhøje indbetalingsloftet på aldersopsparinger. Virkningerne heraf er endnu under konsolidering, og er umiddelbart små i det store billede.²

FIGUR 1

Øget hængekøje-problematik

Figuren viser den strukturelle offentlige saldo i Finansministeriets to seneste fremskrivninger og ved øget offentligt underskud.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet

<https://datawrapper.dwcdn.net/2r8aE/1/>

Et øget underskud vil desuden reducere den offentlige nettoformue og de offentlige finansers holdbarhed. I forbindelse med Konvergensprogram 2022 opjusterede Finansministeriet også deres skøn for holdbarheden og det langsigtede offentlige nettoformueniveau. I Figur 2A og B har vi vist gældsudviklingen og den finanspolitiske holdbarhedsindikator i Finansministeriets seneste og foregående fremskrivning og i et scenarium med et øget offentligt underskud.

Hvis underskuddet øges til 1 pct. af BNP, bliver den offentlige nettoformue reduceret fra et niveau på ca. 0 pct. af BNP i 2050 til et niveau på -11 pct. af BNP, hvilket er lidt mindre end Finansministeriet forventede i august 2021. Det fremgår af Figur 2A.

Efter år 2050 bliver den offentlige nettoformue større og større i alle scenarier i takt med, at de store ældreårge afløses af mindre, som erstattes af større årge på arbejdsmarkedet. Fra 2070 går nettoformuen i plus i et scenarium med en permanent saldoforværring på 0,5 pct. af BNP. Også i Finansministeriets fremskrivning fra august 2021 gik nettoformuen i plus fra 2070.

En permanent saldoforværring på 0,5 pct. af BNP reducerer også den finanspolitiske holdbarhedsindikator med 0,5 pct. af BNP. Det fremgår af Figur 2B. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator blev

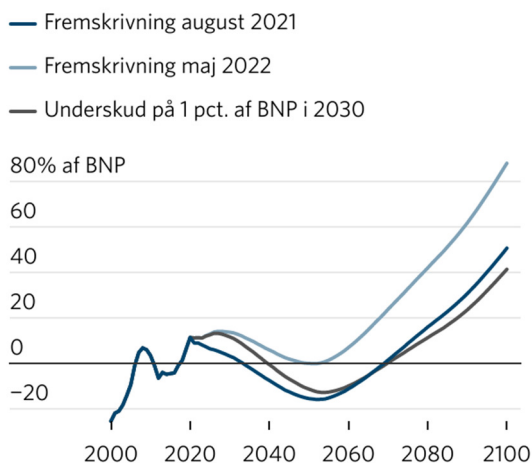
² Jf. https://fm.dk/media/26057/faktaark_de-finanspolitiske-konsekvenser-af-den-groenne-fond.pdf

opjusteret med 0,3 pct. af BNP i Finansministeriets fremskrivning fra maj 2022. Dermed vil Danmark fortsat have markant overholdbare offentlige finanser, selv hvis vi øger underskuddet permanent med 0,5 pct. af BNP.

FIGUR 2A

Offentlig nettoformue

Figuren viser den offentlige nettoformue i de to seneste fremskrivninger og ved øget underskud.

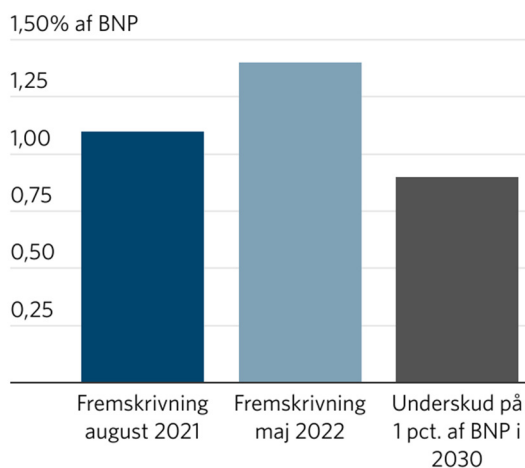
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE pba. FM.

<https://datawrapper.dwcdn.net/Qrylq/2/>
<https://datawrapper.dwcdn.net/KuAk4/3/>

FIGUR 2B

Finanspolitisk holdbarhed

Figuren viser den finanspolitiske holdbarhed i de to seneste fremskrivninger og ved øget underskud

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE pba. FM